

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ
FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR Video
STUDIO Video

UNIFORM Burda 07/17

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Lucia Sádecká

VEDOUcí PRÁCE

SUPERVISOR

Mgr. Martin Mazanec, Ph.D.

BRNO 2018

OBSAH:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 – 7
OBRAZOVÁ DOKUMENTACE	s. 8 – 13

TEXTOVÁ ČÁST

Prácou s odevom, textilným, či priemyselným materiálom som sa začala zaoberať minulý školský rok, keď som počas stáže na Dráždanskej akadémii umenia prišla na ateliér scénografie a kostýmu.

Z vlastnej iniciatívy som si zvolila tento, na oko odlišný umelecký smer, z čisto prostého dôvodu. Mala som už dosť písania textov a vymýšľania zložitých filozofických konceptov, ktorými moje doterajšie práce prekypovali, chcela som zmeniť prostredie a hlavne sa naučiť niečo, do života praktickejšie a osvojiť si nejaké to remeslo.

Zaoberala som sa uniformitou ženícha a nevesty v kontexte tradície, sociálneho a geografického vymedzenia medzi východom a západom.

Po návrate späť do ateliéru video, do kolektívu Netopýřov, ako sa medzičasom pomenovali, som sa snažila tento pre mňa nový fakt a fenomén ateliéru previesť do hmoty či produktu a vytvoriť tak na pôde umeleckej školy niečo ako uniformu. V spolupráci s typografom Vojtěchom Kollertom sme vymysleli jednotný vizuál a merchandising, ktorý však nezatieňoval jedinečnosť individua, ba naopak poskytol mu dostatočné výsledie.

Hlavnou témou sa pre mňa stala sociálne unifikovaná uniformita, ktorej sériová výroba ako i dopad na človeka v liberálnej spoločnosti sa viditeľne rozrastá. Fast fashion vyrába unifikované odevy- uniformy, ktoré sú síce na prvý pohľad rozmanité a krásne, ale sériovosť a podmienky výroby strácajú na jedinečnosti jedinca, len aby na krátku dobu zasýtili konzumnú spoločnosť.

Na základe čoho som sa začala zaoberať odevom, jeho pôvodom a hlavne funkciou, ktorú musel spĺňať.

Inšpiračným zdrojom sa stala ruská avantgardná umelkyňa a dizajnérka Varvara Stepanova, ktorá vo svojej tvorbe odráža úžitkovú funkčnosť odevu a jeho výrobu a udržateľnosť. Abstraktné, geometrické kompozície neboli vytvorené, aby preskúmali priestor a materiál v galérii, ale namiesto toho sa stali príkladom pre nové priemyselné vzory. Rozdiely medzi pohlaviami a spoločenskými triedami ustúpil funkčnému geometrickému odevu.

S týmto cieľom sa Stepanova snažila oslobodiť telo vo svojich návrhoch, pričom zdôrazňovala funkčnosť viac než dekoráciu odevov. Brala do úvahy funkčnosť nad estetiku – zbavila sa prebytočných prvkov, ktoré by mohli zavádzať od čistých základov toho, ako bude tkanina a odev využitý. Tento užitočný a bez odpadový charakter mal priniesť hospodársky rast. Stepanova vytvorila uniformu pre špecializovaných pracovníkov, hercov (prodezodezhda) a športovcov (sportodezhda). Každá bola navrhnutá tak, aby najlepšie vyhovovala fyzickým aktivitám nositeľa.

Jadrom Stepanovej práce je kvalita, ktorá má dnes stále väčší význam. V móde je udržateľnosť spojená s použitím odevu. Čím užitočnejší odev je, tým je pravdepodobnejšie, že sa oň budeme starať, udržiavať a opravovať ho.

U nás sa najmä od druhej polovice sedemdesiatych rokov rozvíjala tvorba individuálneho odevu, do určitej miery kompenzujúca nedostatok aktuálnej lokálnej tvorby. Preto umelci vystupovali z radu proti uniformite a skrz módu prezentovali svoj vyhranený názor, v ktorom sa premietala provokácia a irónia. Prezentovali spoločnosti niečo iné, než bolo dovolené a považované za "normálne".

Zaujatosť pestrou farebnosťou, usporiadanosť, geometria a taktiež záujem o nahé telo, presahujúce do body-artu, boli kľúčovým prvkom, ktorý sprevádzal snahu

autorov prezentovať ich premýšľanie o odevu prepojenom s tradičnou módou a módnym priemyslom.

Presne to robil Milan Knižák. Jeho odevy, ich výroba a nosenie sa stalo návodom k jednaniu, k zmene zažitých zvyklostí. (*Aktualizované odevy 1965*)

Napriek tomu, že v 80. rokoch potom vznikajú najrôznejšie viac menej nositeľné módné kolekcie, dá sa, s ohľadom na celkový charakter Knižákovej tvorby povedať, že práca s odevom nie je obmedzená hranicami módnjej tvorby. Tvorba sa tak stáva slobodnou hrou, pri ktorej sú rozbíjané najrôznejšie konvencie a nadobúdané ďalšie možné obsahy (vid. napr. rituálny aspekt aktualizovaných odevov či symbiotický odev ako výraz vzťahu tela a prostredia).

Ďalším návrhárom, ktorý spracovával a vyjadroval svoj názor skrz odev netradičným spôsobom bol Michal Šarc a jeho módné tendencie. Snažil sa prelomiť zavedené šablóny v obliekaní žien, ale najmä mužov, ktorí boli obmedzení všeobecnou normalizačnou fádnošou. Nielenže uvažoval o funkčnosti odevu, zaujímala ho myšlienka odevu v interakcii s ľudským telom a taktiež moment, kedy sa odev stáva samotným objektom. Dôležitú rolu hralo predstaviť odev v pohybe, v akcii. Vytváral prehliadky – performance, akési divadelno pantomimické predsatvenia s mnoha tanečnými nápadmi a vtipnými názvami. (*Krátka prochádzka rájem 1987 atď.*)

Veľmi dôležité preňho bolo aktívne začlenenie nosených modelov do sociálneho prostredia a každodenného života obyčajných ľudí.

Bol iniciátorom pravidelných akcií nazvaných *Vypuštění modelu do ulic*¹ (vid. video záznam pod čiarou).

Kedy sa vyjadril:

„Nestačí nám predvádzať svoje modely na módných prehliadkach publiku, ktoré mimo hístku zainteresovaných sa skladá zo šňorivých znudených disco–girls a dívek typu „šijem si sama“. Len živé predvádzanie modelov v uliciach mesta môže vytvoriť kontakt odevu s ľuďmi, a ako dúfame, vytvoriť i reakciu.“

Nepopierateľný je príznačný prvok uniformity, ktorá je tu zámerne podotknutá kvôli patrnému porovnaniu prístupu tvorby Varvary Stepanovy a jej masovo zamýšľajúcej výrobe uniformy s dôrazom na funkciu. V tvorbe Milana Knižáka a Michala Švarca je vyzdvihoovaný individualizmus, jedinečnosť a kritika spoločnosti.

V návaznosti na uvedené fakty som sa rozhodla spracovať časopis Burda, ktorý sa svojou exkluzivitou, jednoduchosťou a praktickosťou zapísal do našich dejín odievania. Zosobňuje unifikovanosť a individualitu zároveň. Pričom unifikovanosť sa prejavovala v sériovosti tlače jedného čísla časopisu a individualita v autorskom zhotovení jedným čitateľom.

Burda Moden, dnes Burda Style vychádza ako mesačník už 68 rokov a svojim odberateľom sprostredkúva aktuálne módné trendy zo Západu v podobe krajčírskych strihov a pracovných postupov.

Prvotným a hlavným zámerom bolo, aby sa Burda dostala do každej domácnosti, v ktorej si nemohli dovoliť nakupovať odevi od návrhara či krajčira, alebo kde nemali žiadny prístup k móde, kvôli tomu kde žili.

Mňa Burda vždy fascinovala, pretože ponúka tovar, pre ktorý človek musí vynaložiť iný druh námahy, ako sa prejsť po Českej ulici v Brne. Ľudský vklad a proces.

Perfektne nafotené a vymódené pani na fotografiách vidíme i vo výkladoch na ulici, ale ten pocit, ťažká hlava a hlavne výsledok musí byť obohacujúci.

¹ Michal ŠVARC, „*Vypuštění modelu do ulic*“, video záznam, 1:40 min, Youtube, nahrané užívateľom Sylva Laureová 1990, <https://http://www.youtube.com/watch?v=jhE6Mu8UzKM>

Dôležitý fakt, ktorý je s Burdou silno spätý je i jej sociálny fenomén, každý o nej už niečo počul, videl ju, či sa ňou inšpiroval.

Ja som si vybrala jedno číslo časopisu, konkrétne 07/17, ktoré som celé previedla do materiálu, bieleho bavlneného plátna, (recyklované, nepoužité posteľné plachty) podľa uvedených pracovných postupov. Zároveň som sa snažila zachovať vizuál strihového plánu a krajčírskeho jazyka (za použitia sieťotlač). Podarilo sa mi tak vytvoriť presne 25 kusov dámskeho, 3 kusy detského oblečenia a plus 6 kusov doplnkov ako letná taška, hračka, vak či lopty na sedenie a 3 kusy háčkových modelov.

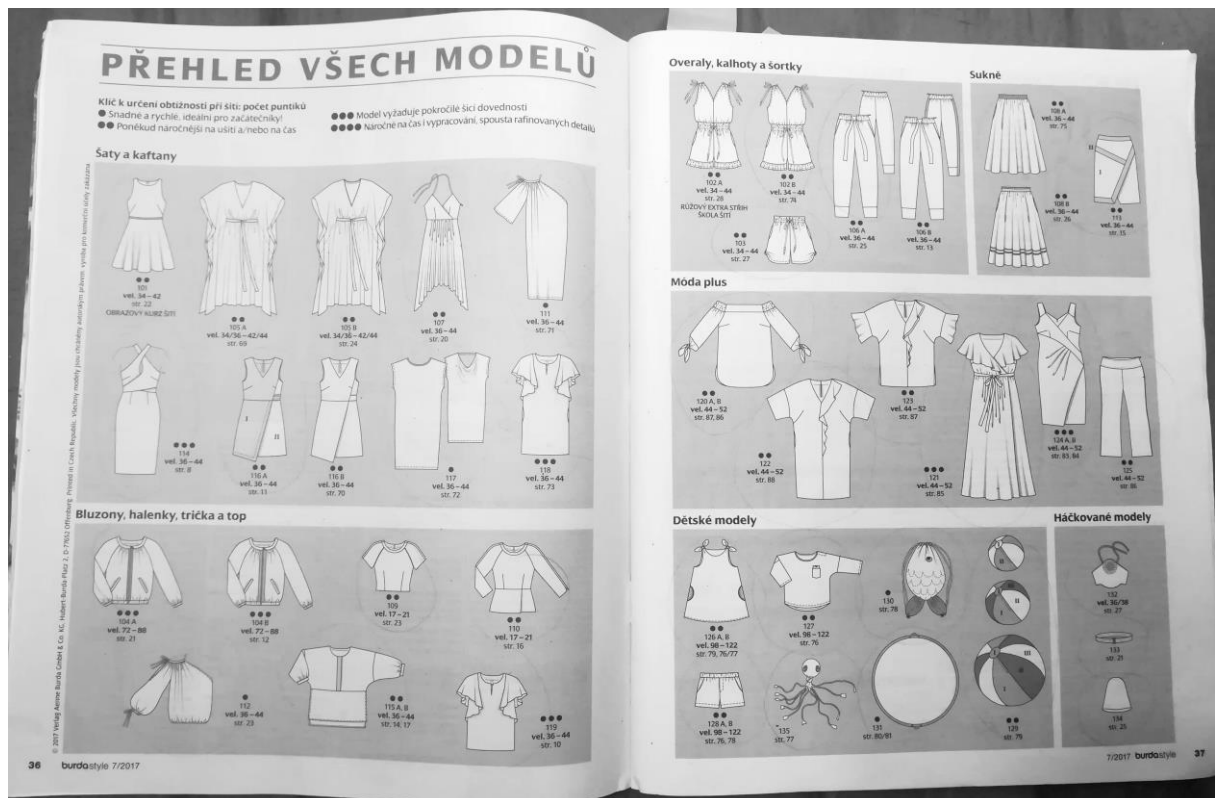
Vytvorila som si tak svoj potencionálny šatník, zahŕňajúci i modely pre ďalšie dve generácie ako napr. moju mamu či dieťa. Sama som si tak vyskúšala čo to dá sedieť nad jednou halenkou 20 hodín, a tak trochu nevedieť ako pokračovať. Teraz už môžem skonštatovať, že strihy z Burdy 07/17 sú použiteľné až na malé, mnou nečakané odchylky. Chýbajúce časti, nezhodné dĺžky, zipsy a hlavne nepochopiteľné a zložito napísané pracovné postupy najmä u náročnejších modelov, bolo to s čím som si nevedela dať rady. Ja ako domáci samouk, ktorý nemá odborné vedomosti v danom odbore som musela vyhľadať i pomoc profesionála, pretože opisovaný postup v časopise nebol dostatočne zrejмый na to ho i vykonať. Musím podotknúť, že Burda, ktorá bola vytvorená k domácomu použitiu amatéra, nie je vôbec jednoduchá na pochopenie a zhotovenie ponúkaných modelov. Samozrejme ak sa uspokojíme s jednoduchou kruhovou sukňou tak áno, ale ak by ste chceli úzku, skladanú s rozparkom vpredu a vreckami od pásu, tak sa musíte pripraviť, že to bude chcieť mať nejaké tie vedomosti a predovšetkým skúsenosti.

Mimo to som sa dostala do situácie, keď som videla, ako človek rozmýšľa v momente, keď má vlastnoručne vyrobiť bežne dostupný kus oblečenia ako spodné prádlo, bez špecifikácie účelu. Nikto nechce investovať čas do niečoho čo bude nevyužitý či zneužitý, najmä ak sa jedná o kvalitné remeslo, ktoré sa dnes ťažko hľadá a draho platí.

Je pravda, že celý tento projekt bol pre mňa výzvou ale zároveň i výskumom funkčnosti a pravdivosti strihov. Popritom ma obzvlášť zaujímal krajčírske remeslo, ktoré podľa popularity časopisu má svoje viditeľné miesto. Ako? Kde a kam to speje? Má tento sociálny artefakt vo svete morálnej zvrátenosti, čo sa týka spotreby a toho, ako veci vnímame a ako si ich vážime zmysel?

Má tento sociálny artefakt v tejto presýtenej konfekčnej dobe ešte stále zmysel?

OBRAZOVÁ DOKUMENTACE

Prehľad všetkých zhotovených modelov, Burda 07/17

burda

